

Plan van aanpak taakstelling BZ

Op 16 mei 2007 heeft de Ministerraad besloten dat ieder departement voor 15 juni 2007 een plan van aanpak indient in het kader van de Operatie Vernieuwing Rijksdienst. Het plan van aanpak dient de elementen te bevatten zoals neergelegd in de notitie van de minister van BZK kenmerk 2007-0000173108 d.d. 11 mei 2007. jl. Onderstaand plan is conform deze notitie opgesteld, :

1. Inleiding, uitgangspunten, proces en tijdpad
2. De contouren van de invulling van de taakstelling bij BZ en de voorgestelde aanpassingen in de BZ-organisatiestructuur.
3. De startsituatie zowel formatief als budgettair
4. Planning en fasering van de formatieve reductie
5. Analyse van het te verwachten verloop
6. Apart overzicht adviesraden
7. De relatie tussen de afslankingsplannen en bovendepartementale c.q. interdepartementale voornemens
8. Benodigde middelen voor sociaal flankerend beleid
9. Benodigde investeringsmiddelen voor vernieuwing ICT

1. Inleiding, uitgangspunten, proces en tijdpad

Inleiding

Het kabinet wil een slankere en betere overheid: een slagvaardig bestuur dat zich opstelt als bondgenoot van de samenleving. Een van de doelstelling van de rijksbrede taakstelling is het terugdringen van de bureaucratie en regeldruk voor de burger en het bedrijfsleven. BZ veroorzaakt echter voor burgers noch bedrijfsleven regeldruk. Het maakt geen wetten of regels. Het zijn juist de burgers en bedrijven die om consulaire of economische dienstverlening vragen.

Voor BZ betekent deze forse taakstelling nog scherpere strategische keuzes en meer focus op onze kerntaken. De aangekondigde beleidsintensiveringen en groeiende omvang van sommige kerntaken van BZ, zoals consulaire en OS activiteiten zullen moeten worden opgevangen door een kleiner ambtenarenapparaat.

BZ ziet het als zijn opdracht te bevorderen dat Nederland bijdraagt aan een veiligere en eerlijkere internationale samenleving waarin de winst van de één niet het verlies van de ander betekent, en met een duurzame leefomgeving voor huidige en toekomstige generaties. We werken daarom aan:

- een Europa dat ertoe doet, dat doet wat Europa het best doet en dat goed doet in de wereld;
- meer veiligheid en stabiliteit - voor Nederland en de wereld;
- een concreet perspectief op duurzame ontwikkeling, vooral daar waar dat het hardst nodig is en een effectief internationaal milieubeleid;
- prominente aandacht voor mensenrechten, waarden en internationale rechtsorde;
- goede en efficiënte dienstverlening aan Nederlanders waar ook ter wereld; en
- Versterking van het imago van Nederland.

BZ is ook verantwoordelijk voor een geïntegreerd buitenlands beleid en heeft dan ook een coördinerende functie op een aantal terreinen. Dat is van essentieel belang voor de effectiviteit van het optreden van Nederland buiten onze grenzen.

Uitgangspunten taakstelling

De uitgangspunten bij de invulling van de taakstelling zijn de volgende:

1. Totale reductie van 325 van de 3287 fte's bij BZ in Den Haag (1998 fte's) en op de posten (1289 fte's);
2. Behoud van geïntegreerd karakter BZ;
3. Kerntaken BZ (beleidsinhoudelijke en coördinerende) optimaliseren;
4. Flexibiliteit inbouwen waarmee de kerntaken worden gediend en waarmee de beleidsintensiveringen bij OS en bij vredesoperaties kunnen worden opgevangen;
5. Zwaartepunt van de reducties bij de ondersteunende dienst. Die is op BZ in vergelijking met andere ministeries relatief groot;
6. Met betrekking tot de reductie van omvang van posten, waar ook attache's en medewerkers van vele andere departementen werkzaam zijn, dient dat zoveel mogelijk de geografische spreiding van het postennetwerk wordt ontzien ook in het licht van het toenemende beroep op consulaire en economische dienstverlening;
7. Geen gedwongen ontslagen;
8. Een goed sociaal flankerend beleid.

Proces en tijdpad

Op hoofdlijnen wordt het voorgenomen besluit hieronder gepresenteerd. Er wordt de komende tijd gewerkt aan een intern plan van aanpak met een meer gedetailleerde uitwerking en fasering van hoe de veranderingen precies gaan worden doorgevoerd. Gedurende dit proces zal regelmatig gecommuniceerd worden met de medewerkers en de OR.

BZ is voornemens al in 2008 de nieuwe organisatiestructuur neer te zetten, in elk geval wat betreft de beleidsdirecties; voor de directies in de ondersteunende sector is mogelijkwerwijs meer tijd nodig. Om dit complexe traject in goede banen te leiden, zal de Directeur-Generaal Regiobeleid en Consulaire zaken (DGRC) als programma DG optreden. Zij zal het proces de komende jaren gaan aansturen.

2. Contouren invulling taakstelling BZ en de voorgestelde aanpassingen in de BZ-organisatiestructuur

BZ kiest ervoor bij de uitvoering van de taakstelling organisatorische keuzes te maken. De omvang van de opdracht dwingt BZ daar ook toe. Op deze wijze kan de invulling van de taakstelling ook leiden tot een kwaliteitsverbetering en een efficiencyslag. Dit heeft ook consequenties voor de topstructuur van het ministerie. In de taakstelling zal ook aangehaakt

worden bij de al in gang gezette uitvoering van een nieuwe Managementvisie op BZ. In dat kader was BZ al bezig te werken aan meer ruimte voor de kerntaak, een flexibeler organisatie en meer aandacht voor de meerwaarde van BZ. Dit moet leiden tot verdere vermindering van de administratieve beheerslast en een actiever beleid op het gebied van flexibiliteit, de kennisfunctie en publieksdiplomatie. Specifieke aandacht wordt daarbij besteed aan vermindering van de interne regeldruk.

BZ kiest voor een organisatie-model waarin de hoofdthema's als ordenend beginsel worden gehanteerd. Dit alles met heldere communicatie, overlegregels en structuren ter verzekering van behoud van geïntegreerd beleid. Niet alle details van die aanpassing zijn al duidelijk. De volgende elementen zullen daar in elk geval deel van uitmaken:

- a. Het opheffen op termijn van het Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire zaken (DGRC) en de zorgvuldige verdeling van alle taken die DGRC nu vervult over de andere DG's en PLVS (Plaatsvervangend Secretaris-Generaal).
- b. Nu nog bestaande dubbele ophanging van sommige directies wordt waar mogelijk beëindigd.
- c. Er zullen op een aantal belangrijke beleidstrajecten doorlichtingen worden uitgevoerd om te bepalen of overlap kan worden weggesneden en meer efficiëntie kan worden bereikt door het terugdringen van ambtelijke drukte.
- d. Bij de ondersteunende diensten zullen als gevolg van uitbesteding en interdepartementale samenwerking sommige taken kunnen worden geschrapt. ICT oplossingen moeten leiden tot meer doelmatigheid en efficiëntie.
- e. Reorganisatie en samenvoeging ondersteunende directies en waar mogelijk meer regionale clustering van de beheersfuncties op posten in het buitenland.

Met deze en andere nog te identificeren aanpassingen van de BZ-organisatie kan BZ -ook met minder fte's- de kerntaken blijven uitvoeren de beleidsintensivering opvangen en meer flexibiliteit inbouwen in de BZ-organisatie. Kleiner èn beter dus.

3. De startsituatie zowel formatief als budgettair

De formatie van BZ bedraagt 3287 fte's per 1/1/2007. Voor een specifieke onderverdeling naar DG's en directies van de BZ-formatie wordt verwezen naar de Foto van de Rijksdienst van november 2006. BZ heeft de opgelegde taakstelling volledig terugvertaald naar een formatieve reductie van 325 fte's. BZ heeft daartoe de BZ-specifieke loonsommen gehanteerd zoveel als mogelijk gedifferentieerd naar de verschillende kolommen (beleid, ondersteuning en uitvoering) inclusief een materiële opslag/opbrengst per fte conform het SGO-voorstel. Dit impliceert dat ultimo 2011 de BZ-formatie nog bestaat uit 2962 fte's.

De stand van het P+M-budget bedraagt per 01-01-07 0,34 mrd

4. Een planning en fasering van de formatieve reductie

De budgettaire taakstelling voor BZ is conform de startbrief als volgt.

2008	2009	2010	2011	Structureel
3.038	6,077	12,153	24,307	24,307

Om deze financiële taakstelling te realiseren moet daar tegenover minimaal de volgende FTE- reductie staan (cumulatief in fte):

2008	2009	2010	2011	Structureel
42	84	167	325	325

Uiteraard zal nog worden gezien of dit verloop, en zo ja, in welke mate, bijsturing behoeft. Dit hangt mede af van enerzijds de effecten van de instroombeperkende en uitstroombevorderende maatregelen die BZ zal nemen om de formatie en bezetting uiteindelijk (ultimo 2011) zoveel als mogelijk in evenwicht te brengen en anderzijds van het tempo waarmee (veelal grote) organisatorische aanpassingen kunnen worden doorgevoerd.

Verdeling taakstelling over de kolommen beleid, ondersteuning en uitvoering

In dit stadium kan nog niet worden aangegeven welke fte per wanneer zal worden opgeheven. Om inzicht te geven in termen van vermindering van fte's over de kolommen kan de volgende ruwe indicatie worden gegeven:

Inzet reductie beleidssector: 90
Inzet reductie ondersteuning: 195
Inzet reductie uitvoering: 40
Totaal reductie: 325 van de 3287 fte's.

De uiteindelijke verdeling van deze aantallen kan afwijken afhankelijk van de verdere uitwerking.

5. Een analyse van het te verwachten personeelsverloop komende jaren

De gemiddelde instroom per jaar bij BZ bedraagt thans ca. 100 fte's waarvan grofweg in een verhouding van 65% (ca. 65 fte's) in de kolom ondersteuning/uitvoering en 35% in de beleidskolom (35 fte's). De gemiddelde uitstroom komende jaren is bij ongewijzigd beleid ongeveer even groot en in dezelfde verhouding.

Teneinde gelijke tred te houden met de formatieve reductie van de komende jaren en uitgaande daarmee samenhangende gematigde instroom is het zaak om de uitstroom te bevorderen bovenop de 'reguliere' uitstroom. Geschat wordt dat in de periode 2008 tot en met 2011 extra uitstroom nodig zal zijn van 30 a 40 fte's per jaar om ultimo 2011 een evenwicht te bereiken tussen de dan geldende formatie en bezetting. De mate waarin dit mogelijk is hangt tevens af van een nieuw rijksbreed flankerend beleid per 01/01/08. Dit is voor BZ een belangrijke voorwaarde.

BZ zal tevens instroombeperkende maatregelen nemen de komende jaren. Dit betekent niet dat de instroom op 'slot' zal gaan, maar dat van terughoudendheid – ook in 2007 - bij vacaturevulling via externe werving sprake zal zijn.

6. Adviesraden

BZ heeft slechts één adviesraad, te weten de AIV (Adviesraad Internationale Vraagstukken). De formatie van AIV bedraagt 7 fte's. De AIV is een overkoepelende raad waaronder 4 permanente commissies bestaan. Dit zijn de commissie Mensenrechten (CMR), Vrede en Veiligheid (CVV), Ontwikkelingssamenwerking (COS) en Europese Integratie (CEI). BZ is in het licht van het coalitieakkoord al in gesprek met de AIV over zijn toekomst, maar wacht eerst de rijksbrede plannen af alvorens concrete maatregelen te nemen.

7. De relatie van de afslankingsplannen met bovendepartementale c.q. interdepartementale voornemens

Het betreft vooral facilitaire taken en organisatie- en personeelsadvies; Het voornemen is namelijk op terreinen als beveiliging, koeriersdienst, organisatie- en personeelsadvies in te zetten op interdepartementale samenwerkingsverbanden. Daarnaast wordt samen met het ministerie van Defensie gewerkt aan de ontwikkeling van een gezamenlijk ICT-project (plaatsonafhankelijk "Werken in de toekomst" WIDT). Zie ook hieronder voor een concreet voorstel.

8. Benodigde middelen voor sociaal flankerend beleid

Gezien het aantal fte's (30 tot 40 per jaar) dat via additionele uitstroom naar verwachting BZ zal moeten verlaten via flankerend beleid, is het noodzakelijk hiervoor extra middelen te reserveren. Het zwaartepunt hiervan zal moeten liggen in de jaren 2009 en 2010. Het is daarvoor van groot belang dat er per 1/1/08 een nieuwe rijksbrede regeling voor flankerend beleid komt. Deze regeling moet het wettelijk kader verschaffen voor flankerend beleid. In uw brief kenmerk 2007-0000173108 d.d. 11 mei 2007 wordt gemeld dat de SFB-middelen niet worden besteed aan maatregelen die leiden tot inactiviteit. BZ is het daar niet mee eens. Uit het verleden is gebleken dat de maatregelen die leiden tot inactiviteit effectief zijn geweest in relatie tot extra uitstroom. Ter illustratie: in de periode 2002 tot en met 2005 heeft BZ ca. € 12 mln besteed aan dit soort maatregelen waarbij het om ongeveer dezelfde aantallen (uitstroom) ging als in de komende jaren. Ik zou ervoor willen pleiten de BZ-begroting met dit bedrag te verhogen uit het budget voor Sociaal Flankerend Beleid. Een indicatieve verdeling ervan over de jaren luidt als volgt: 2008: € 1,0 mln, 2009: € 7,0 mln en 2010: € 4,0 mln

9. Benodigde investeringsmiddelen voor vernieuwing ICT

De ministeries van Defensie en Buitenlandse Zaken streven gezamenlijk naar realisatie van een innovatief IT-systeem dat, geheel product- en apparaatonaafhankelijk, een architectuur voor de informatievoorziening van de toekomst kan opleveren die voor de gehele rijksoverheid kan dienen. Het interdepartementale initiatief van Rijkswerkplek (en daarbinnen GOUD) is een eerste stap op weg naar uniforme kantoorautomatisering van de departementen. Het programma Werken in de Toekomst (WIDT) is binnen IODI-verband gedefinieerd als een mogelijke "next step" in het streven naar een apparaat- en productonafhankelijke architectuur en inrichtingsconcept voor de informatievoorziening van en tussen departementen.

Met WIDT wordt het mogelijk om het beleidsproces transparanter en sneller te laten verlopen. Daarnaast zal via WIDT aansluiting worden gevonden op de toekomstige Algemene Wet op de Overheidsinformatie (AWO) die de huidige Wet Openbaarheid van Bestuur zal vervangen.

Hierdoor moet het voor burgers en organisaties mogelijk worden geautoriseerde informatie direct te betrekken via reguliere zoekmachines (actieve openbaarheid en e-government). Het programma beslaat de periode 2007-2012 waarbij Buitenlandse Zaken (in 2008 e.v.) als pilot zal fungeren voor implementatie op Buitenlandse Zaken/Defensie. Op basis van lessons learned bij BZ zal in Q4 2008 een besluit worden genomen over de verdere implementatie. (Hiermee wordt aangesloten op reguliere vervangingsmomenten waardoor een deel van de inspanningen in tijd en geld kan worden gecombineerd.) De ministeries zullen in 2007 alvast gezamenlijk de markt verkennen op weg naar een later vorm te geven aanbestedingstraject. Omdat deze gezamenlijke toekomstgerichte inrichting van de informatievoorziening het streven van het huidige veranderprogramma van de overheid op diverse punten ondersteunt, wordt een gezamenlijke claim ingediend in eerste instantie voor de pilot van dit programma (zoals reeds binnen IODI-verband is besproken) ad 5 miljoen Euro. Het betreft hier participatie in de innovatieve marktgerichte aanpak voor de jaren 2007/2008 waaronder de keuzes, aanschaf en inrichting van de noodzakelijke platforms, en onderzoek naar en inrichting van het plaatsafhankelijke benaderen van de informatie. Voor de periode van 2008-2011 wordt hierbij eveneens een verzoek ingediend tot reservering van een bedrag ad 20 miljoen Euro (voor Buitenlandse Zaken en Defensie samen) vanuit het overheidsbrede veranderbudget. Voorgesteld wordt om die reservering afhankelijk te laten zijn van het hiervoor beschreven evaluatiemoment (laatste kwartaal 2008). Het betreft hier financiële participatie in onderzoek naar E-government ondersteuning, virtuele samenwerkingsruimten en de digitaliseringscomponent / archiefvorming met inbegrip van transitiekosten.

Einde